

HISTÒRIES DE VIDA

Objectius:

- Accedir a les possibilitats dels diferents significats del nostre passat i present
- Construir identitat des de la metodologia narrativa accedint a la totalitat del ser

Continguts:

- Autoconstrucció de la identitat, des del treball sobre la dimensió temps i els encadenaments que la paraula ens proporciona.
- Propostes transformadores de la història de vida des d'una interpretació en una mirada on la paraula poètica pren protagonisme.
- Històries de vida que responen als diferents personatges que portem dins, al llarg del temps.
- Possibilitats metodològiques i didàctiques per a l'aula i en les relacions educatives.

Metodologia:

La metodologia es descriurà i combinaran entre les dues dimensions clau que marcaran els temps del taller:

1- Dialògica, amb una primera part d'exposició d'experiències per part del tallerista de diferents estils d'escriptura, i amb part grupal on construir els aprenentatges que es poden cercar des de les parts transformadores des d'elements narratius diversos que més ens interessin. Amb independència d'edats i nombre d'alumnes, cercarem quins són els nostres moments 'cimera' de vida, o en els que es destaquen, condicionen o generen ruptures. Possibilitat de poder recrear alguna part escrita i/o creativa sobre les nostres històries de vida.

2- Reflexiva, des d'on refer les dimensions expositives de diferents moments de vida, l'una de personal i l'altra la que es descriu entre les relacions interpersonals. S'experimentaran quins són els principals elements que es posen en joc, a través de l'art de la pregunta sobre aquests elements, en el moment en què ens presentem amb els altres els principals trets identitaris, i la influència que tenen alhora de les principals eleccions de la vida. Repensar les crisis, ruptures, alegries, aprenentatges, desaprenentatges, caràcters, personalitats, mites, orientacions, decisions, bloquejos, tòpics, justificacions, autolimitacions, punts forts i febles, etc.

Aprofundiment personal i trasllat a les possibilitats a l'aula de les històries de vida i de la narració i les mancances que desenvolupem per dificultats alhora de narrar-nos.

La educación es una liberación, la pedagogía una forma de producir la libertad, y tanto la educación como la pedagogía han de preocuparse no de lo disciplinar o producir saber, sino de transformar sujetos. No producir sujetos, sino llevarlos a procesos de transformación de su propia subjetividad.

Michael Foucault

Autobiografies permanents:

Jo escric en aquest moment un llibre que pot ser una gran estupidesa; son les meves confessions, en un estil proper al de JJ Rousseau però amb més franquesa.

Malgrat totes les malastrugances de la meva ambició no crec pas que els homes siguin dolents o malèvols; no em crec perseguit per ells. (...) Tampoc he tingut la idea de que els homes fossin injustos envers mi.

Jo crec que l'escriptura és el camí de la felicitat. El meu mitjà és aquest.

Em penso que no m'he trobat encara, no sé encara quin serà el meu caràcter. Buscar-me a mi mateix, ser molt sociable, adquirir talents pel món o pel treball si m'ho demanen. Tinc la més gran necessitat d'un pla d'instrucció.

He llençat les meves opcions possibles per la meva felicitat havent-me posionat davant l'atzar en els darrers anys que vinc de passar? Quin tipus d'humà estic fet? Tinc un bon sentit personal, el tinc ben aprofundit? No em conec prou a mi mateix i sóc dels qui quan arriba la nit i hi penso, em desolo, seré jo bo, dolent, espiritual, imbècil?

No puc donar la realitat dels fets, no en puc presentar més que la meva ombra.

Me embarco en una empresa que no conoce ejemplos y que no conocerá imitadores. Quiero mostrar a mis semejantes un hombre en toda la verdad de su naturaleza; y ese hombre será yo. Yo mismo. Siento mi corazón y conozco a los hombres. No estoy hecho como ninguno de éstos que he visto. (...) si la naturaleza ha hecho bien o mal rompiendo el molde con el que me hicieron, solamente se puede juzgar después de haberme leído.

Cuando, después de mucho tiempo, se nos ha educado de acuerdo con las opiniones del mundo, acabamos descubriéndonos a nosotros mismos. Entonces empieza la tarea del pensador y llega el momento de solicitar su ayuda, no como educador, sino como alguien que se ha educado a sí mismo y que tiene experiencia de ello". Friedrich Nietzsche. El caminante y su sombra, Madrid, clásicos de siempre, 1994, pàg.134

Si escribes tu vida, en cada página tendría que haber algo que ningún hombre haya oído nunca" y que: "lo quiera o no, el que se explora a sí mismo acaba explorando todo lo demás. Aprende a verse pero, de pronto, si es que ha sido honesto, aparece lo demás y resulta ser tan rico como él mismo lo era, y en última instancia más rico". Elias Cannetti.

La vida es un ovillo que alguien ha enmarañado. Ésta sólo tiene sentido si se desenrolla y se dispone en línea recta o se enrolla bien. Pero en sí misma, es un problema sin núcleo. Envolverse sin ningún lugar alrededor del cual envolverse. Fernando Pessoa

Cuando uno ha llegado a encontrarse a sí mismo, es preciso saber perderse de vez en cuando, para volver a encontrarse después: siempre y cuando, claro está se trate de un pensador.

Catherine Chabaud, la primera navegant que va donar la volta al món sola i sense escales, va narrar la seva aventura al llibre *Possibles rêves*, escriu: "necessitat d'escriure per dominar l'angoixa, expulsar el dubte, identificar el torbament". No és una reacció extravagant. Segons Cioran, "tota paraula és una paraula més" i l'escriptura és un remei "a l'inconvenient d'haver nascut". Jean Genet, va escriure:

“Escriure és l'únic recurs quan s'ha traït”. És a dir, quan se sent la vergonya d'haver-ho fet. Per ser menys conegut, em referiré a Hans Christian Andersen. Des de la infància va tenir consciència de la seva incapacitat per enfrontar-se amb els conflictes de la vida diària. Fou un nen solitari, que tenia por de tornar-se boig com el seu avi. Es planyia de no poder gaudir de les coses com els altres. Inventar històries fou el seu refugi i, possiblement, la seva salvació. José Antonio Marina; Anatomia de la por; Editorial Anagrama/Empúries, Barcelona, 2006.

Què és narrar- se? Què aporta la narració?

Per apostar pels alumnes mentre els aportem altres models:

- ✓ Noves formes de relatar – se
- ✓ Un nou procés de recerca o d'investigació i d'escriptura. Et subjectives alhora que ens narrem.
- ✓ L'anècdota i la vivència cap a l'evolució o la transformació. Reconstrucció de la vida professional, perspectiva autocurativa, compromís, artística, biogràfica...
- ✓ Aprenentatge des de l'experiència. Què pensa l'home? Què diu? Que fa? Crisi de l'individu.

Com ens narrem? Perquè?

- El problema del jo i la vida; la inscripció en el món, la identitat, la relació amb l'altre, la relació amb el món.
- Història, poder, subjecte, temps, memòria, imaginació, representació, retòrica, paraula i vers.
- Qui parla en l'autobiografia? Com parlem i a qui parlem en la història de vida? Aquesta és la columna vertebral de la narració.
 - ✓ **En primera persona:** les contradiccions, els personatges dins del “JO”, les cares, els vehicles, la doma de l'experiència, els conflictes, la ruptura, el supervivent que sosté la història i ha de sostenir el sentit, el sentit de l'experiència i de l'existència (veritable sosteniment de l'autobiografia).
 - ✓ **En segona persona:** al·ludeix al lector, per mantenir implicació o el diàleg amb un mateix. El sí i un desdoblament, entre un autor i un lector.
 - ✓ **En tercera persona:** Stendhal (el mirall): la distància amb el narrador, crueltat i veritat, narrador i saviesa, la recerca de la millor versió de nosaltres mateixos. Alter egos.
- Metàfores / identitat / temps: La formalització de la narració, el text i la seva relació amb la personalitat. Escoltar i detectar la veu del narrador i els estats d'ànim que reflecteixen.
- Posar-se en ordre un mateix (Juan Goytisolo): relació amb els altres personatges, com es constitueix el personatge, en positiu (quines complicitats descriu) i en negatiu

(fòbies, conflictes). Com es resolen els conflictes. Quines posicions morals pren. En quins dilemes s'adscriu.

- Narrar – se és construir – se, detectar – se, identificar – se. Sentit o coherència?
- La relació amb els altres:
- On es troba el nostre jo? Com ens situem davant del llenguatge? Com ens parlem? I davant del silenci? Quin univers és el nostre? Quines dinàmiques entre els canvis dels jos i els de l'entorn? Quins són els llocs? Panoràmics o puntuals?
- Relació amb el temps: Quina és la nostra relació amb el temps? Com és el pas del temps? Quins són els canvis? Quines són les èpoques i les visions sobre elles? Temps i memòria. Canvis de llenguatge. Canvis d'identitat.
- Estil i veu: construcció del personatge des de la construcció. Ruptura dels límits. Autoconstrucció com a apropiació. Autoconsciència o subconscient. Màscara o mirall? Autor, narrador o personatge? Trama – argument – pretext. En quins relats estem atrapats? Quines possibilitats ens obren?
- Aspectes diversos:
 - ✓ Època i formes externes.
 - ✓ Límits entre text i vida.
 - ✓ Relació amb el lector: el coneixement.
 - ✓ El 3er JO: com es constitueix el jo. Pacte autobiogràfic (Lejeune).
 - ✓ El feminisme i el perfil definit amb diferències, autoafirmacions.
 - ✓ Vida i història. Hermenèutica i sentit. La subjectivitat. Desfer nusos. Nivells de profunditat.

“hemos aprendido que el hombre no es, deviene, somos ante todo, transformación, metamorfosis. Reivindicar hoy la memoria no significa pretender ingenuamente, volver a la ilusión de un gran relato. Pero sí tomar conciencia de los relatos operativos. Somos prosa al tiempo que poesía, relato y metàfora, memoria y exploración”. (Jiménez a Gil Cantero, Educació i crisi del subjecte en Teoria de l'educació 13, 2001, 45-68)

- Atendre al desig com a necessitat pedagògica: ens cal un pensament fort, una jerarquia de valors, un poder d'elecció, resistència a la pressió, solidesa davant la dissolució: *“el reconocimiento que debo estar dispuesto a dejar valer en mí algo contra mí, aunque no haya ningún otro que lo vaya a hacer valer contra mí.”* (Gadamer)

La proposta autobiogràfica: una recerca autoeducativa en espiral

1-Bases i compromís autoeducatiu

2-Estratègies de recerca:
Tutoria inicial

3-Autobiografia:
Preguntes i hipòtesis

4-EXPERIMENTACIÓ:
Indagació i construcció

5-Escriptura, nus i anàlisi:
Tutoria nus

6-Autoavaluació i heteroavaluació conjuntes: tutoria conclusiva (categorització)

